

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio secunda. Vtrum terminus huius vnionis fuerit aliqua substantialis
natura

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

80. Et confirmari hoc potest ex capite: Cum Christus, extra de hæreticis, ubi Alexand. Papa definit. Christum, secundum quod est homo, esse aliquid, quam definitionem aliqui explicant, ut solum sit contra Manichæi, qui negando veram in Christo humanitatem, consequenter dicebant, Christum, ut hominem non esse aliquid, sed potius nihil, quia non fuit verus homo, sed apparens. Ita exponit Franciscus Penna in scholiis ad directorium inquisitorum. 2. p. lib. 2. scholio. 3. & videtur favere ratio, quæ in textu subiungitur, scilicet quia sicut Christus verus est Deus, ita verus est homo ex anima rationali, & humana carne subsistens. Sed difficile creditur est, hunc esse sensum illius definitionis, quia ut constat ex Concilio Lateranensi sub eodem Alexand. III. pag. 49. cap. 20. illa definitio edita est contra aliquos Parisiens. & Rhemens. Doctores, qui eo tempore ita loquebantur. Non est autem credibile eos fuisse locutos in sensu Manichæorum: sed fortasse negabant, Christum, ut hominem, esse aliquid, scilicet substantiale, & absolute, & ita intellexit D. Thom. hanc definitionem hic. artic. 6. in argumento, sed contra, & alij scholastici, & expostores omnes. Et confirmatur: quia (ut in fra disputatione sequenti ostendimus) hæc unio substantialis est: sed terminus actionis, vel unionis substantialis ad substantiam per se primo terminatur, ergo. Sed dicere potest aliquis terminari hanc unionem ad ipsam humanitatem, vel secundum se vel prout existentem in Verbo, & illam, ut sic esse terminum huius unionis; non vero hunc hominem, vel substantiam aliquam perfectam. Qui modus dicendi solet tribui Durando. Sed licet humanitas, ut vnita Verbo, possit dici veluti formalis terminus huius unionis propter rationem dictam, quam latius explicabimus disputatione sequenti: non tamen dici potest totalis, & integer terminus: quia substantialis actio vnitiua, quamuis proxime veretur circa extrema, quæ vnit, vel vtrumque vel aliquod illorum immutando, & modificando; tamen per se primo non tendit, nisi ad totum ipsum, quod resultat ex vnione extremorum, ad illud enim tendit tota actio, vel immutatio, quæ fit in extremis, quæ vnitur, ergo illud est totalis, & ad quæ terminus per se primo intentus per talem actionem, vel unionem: hoc autem in proposito non est humanitas ipsa, nec secundum se, nec prout vnita: sed hoc totum Christus Deus homo. Neque contra hanc resolutionem occurrit specialis aliqua difficultas præter eas, quæ communes sunt huic mysterio, quas paulatim in duabus sequentibus expediemus.

SECTIO II.

Virum terminus huius unionis fuerit aliqua substantialis natura.

In hac questione tractandus est error Eutychemis: qui ut intelligatur, advertendum est varios errores extitisse illorum, qui vnam in Christo naturam posuerunt. Negarunt enim quidam veram unionem inter vtramque naturam diuinam & humanam, tribuentes Christo, vel solam diuinam, ut Manichæi, & alij antiquiores hæretici, vel solam humanam, ut Paulus Samosat., & alij. Sed hic error non pertinet ad præsentem disputationem; est enim in prima disputatione confutatus. Alij ergo errarunt, ponendo in Christo vnam naturam constatam, seu resultantem ex vnione duarum naturarum, diuinæ, & humanæ, iuxta quem errorem terminus huius unionis est aliqua natura substantialis. Qui error variis modis intelligi potest. Primo, ut hæc vnio facta sit per con-

fusionem, mixtionem, & transmutationem duarum naturarum in vnam tertiam, sicut contingit in productione mixti ex simplicibus substantialiter transmutatis, ut tenuit quidam Polemius, ut Theodoret. refert li. 4. hæreticarum fabularum, quin & errorem Eutychemis ita multi patres explicarunt, quos statim citabo. Et eundem secuti sunt Iacobitæ apud Niceph. lib. 18. ca. 45. & Acephali duce Seucero, ut sumitur ex VII. Synodo, Acto. i. circa finem in fragmento vitæ sancti Sabbæ, quorum fit mentio in V. Synodo, Act. 1. in libello Monachorum ad Menam, & in alio ad Synodum, & aliis locis eiusdem actionis, & Concil. Hispal. II. capit. 12. & Damascen. contra hos scriptum librum de natura composita, ex cuius discursu, & rationibus constat hos hæreticos posuisse compositionem vnius naturæ in Christo per veram mixtionem, sicut mixtum dicitur componi ex elementis. Refert etiam Nicephor. lib. 18. cap. 45. hos vocatos esse Acephalos, quia sine Episcopis debebant, qui sunt capita Ecclesiarum, quod etiam notauit Sanderus libro 7. de vitio. Monach. hæres. 106. melius, quam Castro, qui verbo, Christus, hæres. 4. dixit dictos esse Acephalos, quia duce caruerunt, quod falsum esse constat ex dictis.

Secundo modo ab aliis assertus est hic error, quod scilicet hæc vna natura resultauerit per conuersionem humanitatis in diuinitatem. Hic fuit error Eutychemis, quantum ex Leone Papa colligitur, epistola. 1. c. ad Flavianum, & ex epistolis Flauiani ad ipsum, quæ ante illam habentur inter epistolas Leonis: ubi tamen dicitur, Eutychemem excitasse errorem Valentini, & Apollinaris. Sed intelligendum est quantum ad vnitatem naturæ, nam in modo aliter errauit. Virgilius etiam libro 1. & 2. contra Eutychem. Eodem modo explicat hunc errorem, & euidentissime August. hæres. 90. Ambrosius lib. de Incarnatio. cap. sexto, ubi mutationis & conuersionis etiam mentionem fecit, tacito tamen nomine Eutychemis. Ita etiam refert hunc errorem Nicephor. lib. 18. capit. 45. Theodoretus lib. 4. hæret. fabular. & confutat illum in dialogo Inconfus. & immutab. Hac etiam ratione dixit Eutychemes Christum subsistere ex duabus naturis, non in duabus, quia censuit duas naturas unionem factam non permanisse. Ideo etiam dicebat diuinitatem passam fuisse, & crucifixam & Theodoret. supra refert, lib. 4. cap. ultimo, & Sanderus lib. 7. de vitio. Monach. hæres. 102. quia illam naturam non compositam, sed reuera vnam, & eandem omnino fuisse existimabat. Vnde Damascenus lib. 3. capit. 3. hunc errorem tractans ait posuisse vnam naturam, vel simplicem per transmutationem vnius in aliam, vel compositam per simplicium transmutationem eo modo, quo corpus hominis ex elementis componitur. Denique in hoc sensu damnatur clare hæc hæresis toto Concilio Chalcedonensi, & aliis infra citandis. Hunc errorem secutus est Dioscorus, ut patet ex Concil. Chalcedonensi, act. 1. & 16. & Act. 3. in epistola ad Martian. de damnatione Dioscori & ex Liberato in breuiario. cap. 12. & 13. & Nicephor. libro decimoquinto, capite 4. 8. & 30. Idem error tribuitur Euseb. Cæsariensi. in VII. Synodo, act. 5. & 6. circa finem, ubi ex Athanasio & Cyrillo aliqua contra illum referuntur. Refert etiam Nicephorus Petrum Graphæum hunc errorem fuisse secutum, atque ita totam Trinitatem passam fuisse asseuerasse, atque enim vnam naturam Christi tribus personis communem vere passam fuisse. Itaque in illo Trisagio, Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, dicebat addendam illam partem, qui passus est pro nobis, ut etiam reculit Nicephor. lib. 15. capite 18. Damascenus libro 3. capite decimo, & epistola de Trisagio, & ab hoc orti sunt hæretici dicti Theopasitæ, & Patripassiani, ut Prateol. supra, & Sander. hæres.

Theodoret

Nicepho

Cōc. Hispal.

Acephali hæretici.

Leo Papa 1

Flavianus

Virgilius

August.

Ambros.

Theodoret

Sander

Damascus

Conc. Chalc.

Nicepho

Prateol.

hæres.

hæref. 104. Philopontis etiam, alias Ioannes Grammaticus huic errori adhæsit, vt Nicephor. libro 18. cap. 46.

Tertio modo errarunt alij de conuerso, ponendo vnam naturam in Christo, per conuersionem diuinitatis in humanitatem. Ita Apollinar. qui non totam diuinitatem, sed quandam eius particulam ab illa decisam dixit conuersam fuisse in humanitatem, vel (quod idem est) humanitatem factam esse ex diuinitate. Ita refert August. hæref. 55. & Epiph. hæref. 76. vbi contra hunc errorem refert epistolam Athanas. ad Epictet. idem Euthym. 2. par. Panopl. tit. 15. & Niceph. li. 11. histor. capit. 12. & Soerat. lib. 5. Tripart. capit. 44. sæpe tamen in historiis, seu autoribus antiquis hi errores ex diuerso explicandi modo confunduntur, & eisdem autoribus tribuuntur, quoniam, vt ex Cyril. episto. 30. constat, & ex eodem Cyrilli. refertur in citato loco ex VII. Synod. perinde existimabant dicere Verbum in humanitatem esse conuersum, vel de contrario humanitatem in Verbum. Ac denique hos errores fuisse antiquissimos in Ecclesia etiam ante Eutychem, vel Apollinarem constat ex Irenæo, in expositione fidei, vt sic inquit: Vos, qui ad baptismum aspirare singitis, qui, vt tollatis duas naturas, quæstiones tales proponitis, qui mixturam, confusionem, & mutationem in deitatem ex corpore, vt hæc confundatis, comminimissimi, qui nunc in carnem Verbum verum asseritis, nunc carnem in Verbi essentiam; & hæc mentis deprauatione nihil vos sapere ostenditis, &c. Sed & nouos huius temporis hæreticos hæc Eutychniana hærefi fuisse infectos refertur Lindanus dialogo. 2. sui

Dubitantij, & Eckius contra confessionem Zuinglij, isti enim (vt inferius latius quaestione 16. videbimus) eam vnionem inter humanitatem, & diuinitatem somniant, vt alterius naturæ attributa omnia, alteri naturæ etiam in abstracto communicentur, quod sine confusione, vel vnus naturæ in aliam transmutatione, ne concipi quidem potest.

Quarto modo declarari potest hic error, vt non pertransmutationem alicuius naturæ in aliam, sed compositionem vna natura ex duabus resultauerit, vtraque in suo esse integra manente, solumque in vnione mutatione facta, ad eum modum, quo ex anima, & corpore vna natura confurgit. Huius erroris sic explicati meminit Iustinianus Imperat. in edicto fidei ad Ioan. II. & Castus verbo, Christus, hæref. 4. suspicatur Eutychem hoc sensu errorem suum asseruisse propter quædam verba Gelasij Papæ, libro de duabus naturis contra Eutychem circa medium, qui habetur tom. 5. Bibliothecæ Sanctæ. sed nihil ex eo colligi potest, nam, licet dicat Eutychem explicare suum errorem illo exemplo animæ, & corporis, non tamen ait eundem modum vnionis posuisse, quin potius in principio libri aperte significat Eutychem, eum sensum in suo errore, quem nos supra explicauimus tenuisse, & aperte Euthym. lib. 2. Panopl. tit. 15. ex Athanas. refert tam hæreticos, quæ Catholicos illo exemplo animæ, & corporis in explicando hoc mysterio vfos fuisse, diuersa tamen ratione illos ad diuinitatis mutationem, & euerfionem humanitatis, nos vero solum ad ostendendum fieri posse, vt duarum rerum vna solum persona sit. Huc etiam spectat error eorum, qui veram animam in Christo negauerunt, asserentes Verbum loco animæ in Christi carne fuisse, hi n. cõsequenter asserere tenebantur vnâ naturam fuisse ex Verbo, & carne compositâ. Sed contra hunc errorem dicemus quaestione, 5. Fundamentum omnium istorum errorum fuit, quia non intelligebant vnam personam esse posse nisi vnus naturæ, nihil enim inter personam, & indiuiduam naturam distinguebant: quia ergo in Christo vnam personam continebantur, diuinam

Epiph.

Euthym. Secretes.

Cyri. 7. Synod.

Irenæus.

Lindan. Eckius.

Iustinian. Castus.

Gelas. Pap.

Euthym. Athanas.

& humanam, inde ferebant vnam in eo esse naturam, ab quo modo ex diuina, & humana constat: Ita colligitur ex Concil. Chalcedon. actione 1. & ex Patribus supra citatis. Præsertim ex Vigilio, Theodor. Damasc. & ex eodem Damascen. libro 3. capit. 3. & Gregor. Nyss. lib. de differentia essentiz, & hypostasis, & D. Tho. 4. contra gentes ca. 35.

Dico primo, in Christo Domino post incarnationem duas permanisse naturas integras, & inconfusas, diuinam videlicet & humanam. Est conc. de fide definita in Concil. Ephesi. I. & Chalcedon. præsertim act. 1. & collatione 8. can. 8. & in VI. Synodo act. 11. 23. & Lateran. sub Marth. 1. consultat. 5. a canon. 4. vique ad 9. & in Lateranens. sub Innocent. III. quod habetur in capit. firmiter. extra. de sum. Trinitat. & fid. Catholi. & in Florent. in literis vnionis, & in Toleran. 4. 5. & 11. & in Hispal. II. capit. 13. Leo Papa, vbi plura scripturæ testimonia congeruntur, & optime ex Leone Pap. Episto. 10. ad Flavian. & recipitur tanquam dogma fidei in citato edicto Iustiniani Imperat. Secundo hanc veritatem probant late, & defendunt patres supra citati præsertim Gelas. Athanasius, Vigil. Iustinus, Epiph. Damascenus & Theodor. in dialogo Inconfusus, qui plures refert, & Boet. libro de duabus in Christo naturis contra Eutyche. & Nestor. & Fulgen. libro 1. ad Traimum. Tertio probatur breuiter ex principijs supra positis in 2. disputat. nam filius Dei, seu Christus Dominus post incarnationem permansit verus Deus, mansit ergo in illo integra, & perfecta diuinitas. Similiter permansit etiam verus homo, igitur veram, & integram humanitatem conseruauit, quia verus homo vera humanitate constituitur debet.

Et confirmatur ad hominem (contra hæreticos. Illi enim fatentur, quia Christus est Deus, & homo, necessarium esse, vt ex duabus naturis subsistat. Sed essentialis ratio hominis, & Dei non minus requirit subsistere in vera diuinitate, & humanitate, quam ex illis, quia homo, vel Deus, & vnuerse omnis substantia non constituitur, & denominatur talis essentialiter à natura, ex qua facta est, sed à natura, in qua subsistit, & qua in re ipsa manet, quæ est quasi forma, & ratio, vt talis sit. Et ad hoc confirmandum est optimum testimonium Pauli ad Philip. 2. Quis cum in forma Dei esset, id est, cum in diuina natura subsisteret, Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinanivit, non quidem amittens naturam Dei. Sed formam serui accipiens, id est, naturam humanam, per quam est, in similitudinem hominum factus, & habitum inuentus, vt homo. Confirmari etiam hoc potest illis testimonijs, in quibus aliquando tribuuntur Christo proprietates quæ illi conueniunt ratione diuinitatis, vt esse imaginem, & figuram patris substantiæ, esse vnum cum Patre, esse principium Spiritus sancti, & similia. Et illis, in quibus tribuuntur ea, ex quibus vera humanitas constat, vt caro, anima, sanguis, & similia, de quibus infra suo loco. Confirmant hoc etiam testimonia, in quibus nunc Christus dicitur æqualis Patri, nunc minor, hæc enim propter diuersas naturas dici necesse est, quia per eandem naturam non potest esse minor, & æqualis, & ideo nunquam Spiritus sanctus dicitur minor Patre, aut Filio, quia nullam habet inferiorem naturam. Tandem Diuinitas Christi sæpe varijs miraculis, & testimonijs Angelorum, & ipsius Dei patris declarata est, vera autem humanitas passione, & morte, & alijs humani corporis defectibus satis est comprobata, de hac probatione legatur Hilar. qui eleganter illam persequitur libro. 2. de Trinit. Vltimo arguitur ratione, quæ inter explicandum articulum D. Thom. sufficienter tradita est, & iterum in sequenti conclusione indicabitur.

Conc. Chalcedon. Vigilius. Theodor. Damasc. Greg. Nyss. D. Thom.

Duo in Christo naturæ integras & inconfusas. Conc. Ephesi. Conc. Chalcedon. VI. Synod. VI. Synod. Con. Lat. Con. Tol. Con. Hispal. Leo Papa. Athanas. Iustinian. Imperat. Vigilus. Epiph. Iustinian. Damasc. Theodor. Boet. Fulgent.

Philip. 2.

Hilar.

Dico

Dico secundo, Terminus huius vnionis non fuit aliqua substantialis natura ex humanitate, & diuinitate constituta. Est de fide, & probatur facile ex dictis. Primo, quia non potuit illa natura resultare ex duabus aliquo ex tribus primis modis in tribus primis erroribus indicatis. Primo, quia si vtraque, vel altera natura esset in aliam commutata. Christus aut non esset verus Deus, aut non esset verus homo, aut neutrum esset. Imo nec Patri, nec nobis confubstantialis intelligi posset. Secundo, quia necessariū esset diuinam naturam fuisse aliquo modo mutatā, vt circa literam D. Thom. declaratum est. Tertio, quia Christus passus fuisse, & mortuus in illa vnica natura, atque adeo non minus in diuinitate, quam in humanitate. Quarto, quia non minus Pater, & Spiritus sanctus fuissent incarnati, quam Verbum, quia illa mixtio, vel confusio facta esset in natura communi omnibus tribus personis, hanc rationem tetigit Concil. Toleranum sextum in confess. fidei cuius verba, prout in communibus exemplaribus habentur, mendosa sunt, & vix possunt intelligi, ex antiquo verò codice manu scripto sic emendari debent. *Solus filius suscepit humanitatem in singularitate persone, non in vnitate diuina nature, id est, in eo, quod proprium est filij, non quod commune est Trinitati, nam si naturam hominis; Deique, alteram in alteram confudisset, tota Trinitas corpus assumpsisset, quoniam constat naturam Trinitatis esse vnā, non tamen personam.* Vltimo argumentatur Leo Papa quia oportuisset humanitatem præextitisse ante vnionem, quomodo enim aliter humanitas in diuinitatem conuerti potuisset? Nec vero potuit illa vnā natura resultare ex duabus modo indicato in quarto errore, scilicet per compositionem, vt constat ex concilijs supra citatis, & ex ijs, quæ statim afferemus soluendo vltimam obiectionem, & ex rationibus sufficienter circa literam D. Thom. explicatis.

Ad fundamentum errorum dicendum est late in sequentibus. Nunc breuiter dicitur, naturam distinguī aliquo modo à supposito, & ideo licet in Christo sit tantum vnū suppositum, posse nihilominus illud in duplici natura subsistere.

Sed contra primo. Quia Ioan. 1. dicitur. *Verbum caro factum est*: sed hoc significat conuersionem Verbi in carnem, sicut cum Ioan. 2. dicitur, *aquam fuisse vinum factam*, significatur aquam fuisse conuersam in vinum. Respondetur simili argumento probari posse Verbum conuersum esse in peccatum, seu in maledictum, quia 2. ad Corinth. 5. dicitur, *eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit.* Et ad Galat. 3. dicitur. *Factus pro nobis maledictum.* Sicut ergo inquit Athanas. episto. ad Epictet. dicitur pro nobis factum peccatum, id est, hostia pro peccato, non quia in peccatum conuersum sit, sed quia carnem assumpsit. in similitudinem carnis peccati, in quo hostiam offerre posset pro peccato: ita dicitur Verbum caro factum, non quia in carnem transiit (*hoc enim impietatis est vltima*, vt recte Chrysostr. super Ioan. dixit) sed quia carnem sibi in vnitatem personæ copulauit, nam in vniuersum loquendo, vt aliquod suppositum dicatur, aliquid aliud fieri, non oportet, vt in illud mutetur, sed factus est, vt sibi vniet, vel acquirat formam, vel naturam aliquā. Sicut dicitur homo fieri sanus, non quia in sanitate conuertatur, sed quia sanitatem acquirit. Et Gene. 2. dicitur *homo factus in animam viuentem*, & ad Hebr. 7. dicitur *Christus factus pontifex*, ac denique ad Philip. 2. dicitur *factus homo formam serui accipiens*: sic ergo vt recte dixit Gregor. lib. 9. epist. 61. *Verbum carnem dicimus factum, non immutando quod erat, sed suscipiendo, quod non erat, nostra auxit, sua non minus.* In illo autem loco Ioan. 2. ex ipsa re de qua agitur, & ex antecedentibus, & consequentibus colligitur, a quam factam esse vinum per conuersionem. Ex quo non fit, omnem similem locutionem eodem

modo explicandam esse. Et iuxta hæc obiter explicanda est, aliquorum Patrum locutio, quæ nobis hoc loco obijci posset, quoniam videntur interdum dicere, ita Verbum carnem esse factum, sicut in Eucharistia panis fit Corpus Christi, sicut enim Iustinia. Martyr. Apologia. 2. pro Christianis inquit. *Quem admodum per Verbum Dei caro factus Iesus Christus seruator noster, carnem, & sanguinem pro salute nostra habuit, sic etiam per Verbum precationis, & gratiarum actionis sacramentum ab ipso alimoniam, qua mutata nutrit nostras carnes, & sanguinem, illius incarnati Iesu carnem, & sanguinem esse didicimus.* De quo testimonio, & alijs dicemus late agentes de Eucharistia: nunc breuiter comparatio in hoc solum posita est, quod sicut Verbum incarnatum veram carnem & sanguinem habuit, ita sub speciebus panis, & vini per consecrationem est vera caro, & sanguis Iesu Christi, vt ipsa Iustini verba manifeste declarant, vnde similitudo in modo vnionis, seu mutationis posita non est.

Sed contra secundo, quia sancti sæpe comparant hanc vnionem cū coniunctione animæ, & corporis, vt videre est in Symb. Athanas. & in Leonē Pap. epistola 11. ad Iulian. Iustini Martyre in exposit. fidei, & Cyrill. episto. ad Monach. A. Egypti. August. epist. 3. & 57. & tractat. 47. in Ioan. circa finem: at vero anima, & corpus, ita coniunguntur, vt ex eis resultat vna natura. Respondetur ex Damascen. libr. 3. ca. 26. Cyrillo lib. de Incarnat. capi. 7. Athanas. Iustini, & alijs sanctis supra citatis, in exemplis, quibus hoc mysterium explicatur, non esse in omnibus exactam similitudinem querendam, nulla enim reperiri potest, alias mysterium hoc singulare non esset, vt August. dixit epist. 3. ad Volusian. Quin potius ait Hilarius, libr. 10. de Trinit. exempla, quæ ad hoc mysterium explicandum afferri solent, in pluribus esse dissimilia, quam similia. In exemplo ergo adducto in duobus tenet similitudo, primo, quod sicut corpus, & anima, quamuis diuersæ animæ sint, in vna persona conueniunt; ita diuina, & humana natura quamuis distinctæ sint, in vna persona copulantur, est tamen in hoc differentia: nam illæ sunt naturæ imperfectæ, & essentielles partes, & ideo non tantum vnā personam, sed etiam vnā naturam componunt, natura verò diuina & humana sunt integræ, & perfectæ, quæ non possunt ad componendam vnā naturam inter se immediate coniungi. Secundo tenet similitudo in hoc, quod sicut anima operatur per corpus, tanquam per organum sibi substantialiter coniunctum: ita diuinitas per humanitatem; de qua similitudine in expositione artic. 6. satis dictum est.

Sed contra tertio, quia Cyril. epistol. ad Succellum ita loquitur: *Non oportet intelligere duas naturas, sed vnā naturam Verbi Dei Incarnatam, quam locutionem comprobatur autoritate Athanas. vt retulit Eustathius Beriti Episc. in Conc. Chalced. act. 1. circa finem.* post vltimam Cyrilli epistolam, ibi recitatā, & ideo Dioscorus, cum à Catholicis Episcopis recederet, dixit: in vltimis verbis illius actionis, se sequi sanctos patres Cyrillum, Athanas. & Greg qui semper vnā naturam Verbi incarnatam, & non duas post adunationem docuerunt. Respondetur breuiter duas esse partes in illa locutione. Prima est absolute negans in Christo duas naturas, & hæc nunquam est apud Cyril. sed ab hereticis vel imposita illi est, vel male intellecta, passim enim Cyril. in suis operibus duas naturas prædicat sine confusione vt videtur est li. de Incarn. vni geniti. ca. 12. & epist. ad Succellum. & epist. 28. ad Ioan. Antioch. quæ in dicta actione prima Concilij Chalcedonensis recitatur, & in ea inquit dicit Cyril. quosdam hoc sibi impositum, quos insaniore dicit. Vnde, cum aliquando Cyrill. duas videtur negare naturas, non absolute, sed cum adiectione negat, scilicet, ita vt sint personaliter distinctæ, siue

Locutio sancti Iustini.

Obiectio 2. at hanc Leo Papa. Respon. Iustini. Cyrill. August. Damascen.

Obiectio 3. Cyril. Athanas. Eustath. Conc. Chalced. Respon.

Cyrril sententia de vnionis hypostatica.

Cyrril. Tol.

Conc. Tolet.

Leo Pap.

Obiectio 1. Ioan. 1. & 2. Respon.

1. Cor. 5.

Athanas.

Chrysostr.

Gene. 2. Hebr. 7. Phil. 2.

Greg.

Ioan. 2.

fiue ita, vt constituant alium, & alium, hominem & Deum, vt ipse loquitur epist. 2. ad Succes. & eodem sensu loquitur Athanas. lib. de incarnatione Christi & idem in Cyrill. epistol. 30. ad Eulogium. Sic etiam lib. 1. de fid. ad Regin. circa principium negat duas, alteram, quae adoratur, & alteram, quae non adoratur, semper enim in huiusmodi locis contra Nest. agit. Altera pars illius locutionis Cyrilli est asfirmans vnam naturam Verbi Dei incarnatam, & haec reperitur interdum apud Cyrill. citatis locis, & epist. 29. ad Acatium, & 30. ad Eulogium, vbi inquit. *Vna est natura Verbi, sed illam dicimus incarnatam.* Et primo exponitur in illo edicto Iustiniani Imperatoris, naturam ibi pro substantia sumptam esse, pro qua expositione citantur verba Cyrill. epist. 1. ad Succes. dicentis. *Quantum ad videndum oculis anima quem admodum incarnatus est vnigenitus, duas naturas dicimus: vnum autem filium Dominum DEVM Verbum incarnatum.* Clarius hoc indicat idem Cyril. in lib. ad Euoptym in defensione secundi anathematis cum enim Theodo. ipsum reprehenderit, quod vnionem secundum substantiam posuerit, quia videtur significasse mixturam diuinitatis, & carnis factam esse: respondet Cyril. per vnionem secundum substantiam, nihil aliud se significare voluisse, quam hoc solum, *Verbi naturam*, hoc est, substantiam, quae est ipsum Verbum, vere humanae naturae vnitam esse, citra vllam conuersionem, &c. & alijs locis citatis eandem expositionem indicat. Vnde Damasc. lib. 3. cap. 6. cum ex sententia Cyrilli, & Athanasij Verbi naturam incarnatam esse dixisset, subdit, *Cum Verbi naturam dicimus, Verbum ipsum significamus.* Idem tamen Damascen. in fra cap. 11. hanc expositionem respicit, ex verbis eiusdem Cyril. epist. 2. ad Succes. vbi Cyril. se defendit ab his, qui ipsum calumniabantur eo, quod vnam Verbi naturam incarnatam diceret, quia non absolute vnam, sed incarnatam dixerat, vt alteram, quae incarnata est, alteram qua incarnata est, distingueret. Ex quo colligit Damascenus naturam non sumptam pro persona, quia, si de persona esset sermo, & simpliciter vna dici posset, & non posset in altera, & alteram distinguere. Idque confirmat Damascen. qui naturam Verbi incarnatam dicimus, non autem passam, non ergo naturam pro persona accipimus, quia personam etiam passam dicere possumus. Secundo ergo exponitur, vt sensus sit, Verbi naturam propriam videlicet, & essentialem esse vnam, illam vero post vnionem esse incarnatam, id est, carni vnitam, quod alias ipse dicit esse vnam, tanquam incarnati Verbi, nam quia illa vna natura idem est cum Verbo, non potuit Verbum vniri carni, quin natura illa mauerit carni vnita, & in hunc modum imposuit illam locutionem quinta Synod. collat. 8. can. 8. vbi per eam vocem, *Vnam naturam incarnatam*, vnionem naturarum secundum substantiam significatam esse dicit. Idem Concilium Lateranense sub Martin. can. 5. & Gelasius Pap. in lib. de duabus naturis, & Maxent. in professione fidei, quae habetur tomo. 5. Bibliothec. Sanctorum, & Damascen. supra, qui in eandem sententiam refert Leontium Byzantium, & constat satis ex verbis, & locis Cyrill. supra citatis qui eodem modo loquendi vsus, vt Nestorium reselleret, qui abutebatur termino duarum naturarum, vt inroduceret duo supposita, & ita ponebat duas naturas, non solum distinctas, sed etiam distinctas, & propria supposita constituentes. Quo sensu dixit etiam Athanas. lib. de Incarnat. Christi ante finem. *Neque dua praesentitudines* (sic enim loquitur) *eorum sunt constituendae, neque secundum rationem augetentis virtutis, sed secundum rationem existendi sine defectu, vt vnus virum que sit per omnia Deus & homo, sic etiam Damascen. libro de composita natura, & libro tertio de fide, cap. quinto, & octauo, dicit in Christo multiplicari naturas secundum quantitatem*

Iustinian. Imperat. Cyrill.

Theodor.

Damasc.

Cyriil.

V. Synod. Conc. Laic. Gelas. Pap. Maxent. Damasc. Leont. Byzant.

Athanas.

Damasc.

A diseretam, licet persona vna sit. Denique, quamuis de sensu Cyrilli satis constet, tamen quod ad vsum illius locutionis pertinet, vitanda est assertio vnus naturae, nam licet propria natura Verbi, seu diuinitas possit dici incarnata vt ex dictis patet, & latius dicemus infra q. 3. articulo. 2. tamen vnam naturam Verbi esse incarnatam, seu Verbum habere vnam naturam incarnatam, simpliciter asserendum non est, nisi praemissa prius sufficienti explicatione iam dicta.

SECTIO III.

Vtrum terminus huius vnionis fuerit aliqua persona & ita incarnatio facta fuerit in persona.

IN hoc dubio tractandus est secundus principalis error huius materiz, qui duas in Christo constituit personas, vel hypostasies, consequenter negauit vnionem hanc terminatam esse ad aliquam personam: sed ad accidentalem vnionem DEI ad personam Christi, seu personam Christi ad personam Verbi. Hic fuit error Nestorij, qui hanc vnionem dixit factam esse per singularem effectum, & excellentissima dona gratiae, ratione quorum Christus singulari modo vocatur templum DEI, & filius Dei, ac Deus, non per essentiam, seu substantiam: sed per singularem quandam participationem, vt constat ex Concilio Ephesino, & varijs epistolis, quae in eo referuntur. Refert etiam Augustinus haeres. 59. & Damascenus libro de haeresibus circa finem, Theodoret. libro secundo haeretic. fabul. capit. penultim. Vincentius Lyrinens. libro de contra prophanas vocum nouitates. Liberatus in Breuiario capite quarto Euiagrius libro primo historiz capite quarto Socrat. libro septimo capite trigesimo secundo Nicephor. libro decimo quarto, capite trigesimo tertio. Et ante Nestorium docuit hunc errorem Theodorus Mopsuestenus, teste D. Thom. 4. contra gent. capite trigesimo quarto, & colligitur ex V. Synodo, collat. 4. 5. vbi referuntur libri Cyrilli contra hunc Theodorum, & posteriori fragmento ex libro secundo id expresse asseritur, & in his quae referuntur ex libellis porrectis a presbyteris. Idem sumitur ex Ioanne Maxentio in Profess. fidei in tomo quinto Bibliot. & ex Damascen. libro tertio, capite tertio, Niceph. libro decimo quarto, capite trigesimo & trigesimo secundo, libro decimo septimo, capite vigesimo septimo. Imo ante hos semina huius erroris iecerunt haeretici, qui Christum purum hominem esse dixerunt, vt constat ex Athanas. in primo tom. orat. quod vnus sit Christus, vbi hunc errorem impugnat, & Irenae. libro primo, capit. 24. & 25. & Epiphan. haeres. 28. & Ambros. epist. 40. & libro de incarnat. Dominicae sacramento. capite sexto, vbi eundem refellit errorem. Item ex Eusebio libro 4. hist. c. 7. Theod. lib. 2. haeret. fabul. a principio. Hos secuti sunt Artemon, Montanus, & Theod. Bizantium, vt constat ex Niceph. lib. 4. c. 20. & 21. Euseb. lib. 5. c. 28. vbi ad dicit Paulu Samosatenum, & addere etiam possumus Photinu, Marcione & similes, de quibus Igi possunt Epiph. August. Damasc. Philostrius, & alii in Catalogo Haeret. Huic etiam haeresi adhaesit aliquando Theodo. vt ex actis Concilij Ephesini, & ex 5. Synod. act. 5. constat & ex obiectionibus Theodo. contra anathemata Cyrilli, postea vero resipuit, vt patet ex Concil. Chalced. act. 1. post epist. Theodolij, & Valentiniani ad Dioseorum, & ex eodem Theodoreto lib. 4. haeret. fabula. ca. p. penult. Ad huc etiam errorem declinasse Petrum Gnaptheum colligitur ex Damasc. libro 3. cap. 10. dicit enim cum addi-

Error Nestorij, & aliorum.

Conc. Ephes. August. D. masc. Theodor. Vincent. Lyrin. Liberat. Euiagr. Socrat. D. Thom. V. Synod. Athanas. Irenaeus.

Epiphani. Ambros.

Conc. Chalced.

Damasc.